

گذر از گردشگری شهری به باز آفرینی شهری (مطالعه موردی شهر زنجان)

یوسف خدائی: دانشجوی دکتری جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

بهمن کارگر: دانشیار گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر ری، تهران، ایران

رحیم سرور: استاد گروه جغرافیا و برنامه‌ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات، تهران، ایران

چکیده:

گردشگری را به عنوان یکی از مهمترین صنایع توسعه پایدار در هر جامعه ای باید دانست، که از تحرک بالایی در تغییرات اقتصادی، سیاسی، اجتماعی، شهری و محیطی برخوردار است، تمرکز بر جنبه‌های مختلف صنعت گردشگری، همراه با برنامه‌ریزی‌های مدیریت محلی و ملی هر جامعه‌ای نقش بسیار با اهمیتی در فرایندهای بین المللی و ملی هر جامعه‌ای می تواند ایفاء کند. در این میان از نقش بازآفرینی گردشگری در فضای شهری نباید غافل شد، امری که می تواند به عنوان دارایی و ثروت یک جامعه شهری مورد مذاقه قرا بگیرد، با این رویکرد نوشتار حاضر کوشید گردشگری شهری را از منظر باز آفرینی شهری مورد واریسی قرار دهد. برای این منظور ابتدا از طریق روش‌های میدانی و کتابخانه‌ای، داده‌ها گردآوری شد. حجم نمونه آماری طبق استانداردهای موجود برابر با ۳۰ نفر بوده که متشکل از متخصصین حوزه گردشگری و کارشناسان حوزه شهری است که بر اساس روش دلفی انتخاب شده است. بر این اساس از نرم افزار SPSS جهت تجزیه و تحلیل داده استفاده شده است. نتایج نشان داد که از بین مولفه‌های ذکر شده، مؤلفه اثر احیاء هویت تاریخی مرکز شهر روی احساس غرور و افتخار ساکنان شهر (۱۴/۶۳) در رتبه اول و مؤلفه اثر توسعه گردشگری در بافت قدیم شهردر درک مسئولین در حفظ آثار و بناها (۱۰/۹۵) در پایین ترین رتبه قرار دارد. یافته اینکه افزایش گردشگری شهری باعث هویت بخشی و بازآفرینی اماکن تاریخی گردیده و اطلاعات حاصل از حضور گردشگران با افزایش در آمد باعث رونق گردشگری و توجه هر چه بیشتر مدیران شهری به بهسازی بافت های با ارزش تاریخی زنجان طی سالهای اخیر گردیده است که در نهایت ضمن ایجاد اشتغال زمینه بازآفرینی شهری را فراهم کرده است.

واژگان کلیدی: بازآفرینی شهری، گردشگری شهری، روش دلفی، شهر زنجان

مقدمه:

گردشگری بر جوامع میزبان بر سه بخش اقتصادی- اجتماعی، فرهنگی و زیست محیطی تأثیر گذاشته؛ ثبات و پویایی منطقه (Mai & Smith, 2018) را در جوامع متفاوت و متمایز سبب می‌شود (Pabel, Prideaux, & Thompson, 2017). در این راستا از عوامل اساسی در ایجاد تحول و دگرگونی در بخش گردشگری، مطالعه همه‌جانبه و نگاه منطقه به توسعه آن است، یعنی باید در فرایندی سیستمی برای توسعه و رونق آن برنامه‌ریزی کرد (موسوی و همکاران، ۱۳۹۵: ۱۴). این صنعت به طور مستقیم و غیر مستقیم حدود ۱۰ درصد تولید ناخالص جهان را تشکیل داده و از هر ده شغل یک شغل در حوزه صنعت گردشگری قرار دارد (UNWTO, 2018:3). بنابراین اهمیت حاصل از گردشگری در کشورهای مستعد گردشگری چندین برابر صادرات نفت می‌تواند ارز آور باشد (نسیمی و همکاران، ۱۳۹۸: ۵۰). در این میان مطابق گزارش مجمع جهانی اقتصاد، صنعت گردشگری کشورمان با ارزش افزوده ۱,۱۰ میلیارد دلاری، سهم ۲,۵ درصدی از کل تولید ناخالص داخلی را تشکیل داده و با ۴۷۶ هزار شغل، سهم ۹,۱ درصدی از کل اشتغال کشور را به خود اختصاص داده است (World Economic Forum, 2017: 108). گردشگری شهری چون با گذران اوقات فراغت، نیازهای فراغتی در درون شهر و محیط پیرامون شهر بصورت مستمر و پایدار در ارتباط است، این صنعت در شهرها بخش جدایی ناپذیر خدمات شهری چند وجهی مورد نیاز شهروندان دائم و غیر دائم شهری را تشکیل می‌دهد؛ و بر این اساس این صنعت در حیطه وظیفه برنامه ریزی مدیریت شهری واقع می‌شود (حیدری و همکاران، ۱۳۹۹: ۳۴). علاوه بر این گردشگری شهری با ارزش های محیطی، میراث فرهنگی و تاریخی هر شهر ارتباطی تنگاتنگ دارد، که از این منظر توجه به استقلال به این امر در طرح های توسعه و عمران شهری ضروری به نظر می‌رسد. باید توجه کرد که گردشگری شهری و کیفیت و کمیت آن یکی از شاخص های مهم توسعه و عمران شهری به شمار می‌آید، اما در کل برای تحقق گردشگری شهری در شهرها می‌بایست گردشگاه و مجموعه های گردشگاهی درون شهری و برون شهری و حومه ای به تناسب بوجود آید و تسهیلات گردشگری نیز در یک شهر به تناسب طیف گردشگران فراهم شود.» (Akbar zadeye, 2013:1386). گردشگری شهری در چارچوب الگوهای فضایی خاصی عمل می‌کند. نواحی شهری به علت آنکه دارای جاذبه های تاریخی و فرهنگی بسیاری می‌باشند، غالباً مقاصد گردشگری محسوب می‌گردند. شهرها معمولاً با جاذبه های متنوع و بزرگ که دارای موزه ها، بناهای یادبود، تئاترها، استادیوم های ورزشی، پارک ها، شهرسازی، مراکز خرید، مناطقی با معماری تاریخی و مکانهایی مربوط به حوادث مهم با افراد مشهور، و... را دارا بوده، نقش بارزی در شکل گیری گردشگری شهری، جذب گردشگران بسیار دارد. با توجه به این ویژگی های شهری، گردشگران شهری در فضای شهری در راستای انگیزه های متفاوتی که شامل " دیدار دوستان و خویشان- مسافرت های تجاری- حضور در نمایشگاه ها و کنفرانس ها- بازدید از میراث فرهنگی- سفرهای مذهبی و تفریحی- به منظور حضور در حوادث- خریدهای تفریحی- سفرهای روزانه- دلایل شخصی و... " به شهرهای بزرگ و کلانشهرها سفر می‌کنند. بر مبنای این انگیزه های کنشگری، فضای شهری چند بعدی است. که این فضای چند بعدی برآورد کننده یک رویکرد به درون در پاسخگویی به نیازهای مختلف و یک رویکرد به بیرون در کنش متقابل فرهنگی یا در برخی موارد تضادهای ناشی از آن است.» (Mehdie Saghaie, 1388:10).

تنزل کالبدی، اجتماعی و اقتصادی را در محیط‌هایی که بازار نتوانسته بدون حمایت دولت موفق بر حل آن شود، تغییر دهند (CLG, 2008: G7) رابرتز در مقدمه کتاب بازآفرینی شهری یکی از جامع‌ترین نگرش‌ها را تعریف بازآفرینی ارائه نموده است: بازآفرینی شهری فرآیندی است که به خلق فضاهای شهری جدید با حفظ ویژگی‌های اصلی فضایی (کالبدی و فعالیتی) منجر می‌گردد. بازآفرینی شهری، عبارت است از دید جامع و یکپارچه و مجموعه اقداماتی که به حل مسائل شهری بینجامد به طوری که بهبود دائمی در شرایط اقتصادی، کالبدی، اجتماعی و زیست محیطی بافتی که دستخوش تغییر شده را به وجود آورد. (Robert, 2000:19) رابرتز و سایکس در یک جمع‌بندی در سال ۲۰۰۰ و در آغاز هزاره سوم میلادی بر این عقیده‌اند که سه موضوع کلیدی؛ نیاز به یک رویکرد جامع که موضوعات اجتماعی و اقتصادی سروکار دارد. تدوین چشم‌انداز راهبردی یکپارچه بلندمدت و در پیش گرفتن اهداف توسعه پایدار، ماهیت، محتوا و شکل نظریه و عمل بازآفرینی شهری را در آینده تعریف خواهد کرد (Robert and skes, 2000).

بازآفرینی شهری پایدار (SUR)^۱: پارادایم تاثیرگذاری که به عنوان رویکردی جامع در ابعاد مختلف اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی، زیست محیطی و کالبدی در این تصمیم‌گیری‌ها در سطحی گسترده مطرح شده، پایداری و بسط آن در مفهوم توسعه پایدار بوده است. پارادایم پایداری یا توسعه پایدار در پی دستیابی به شیوه‌های بهینه رفع چالش‌ها، بحران‌های زیست محیطی، معضلات توسعه شهری به منظور ارتقای کیفیت زندگی و ایجاد موازنه بین رشد و توسعه و حفاظت از محیط زیست مطرح شده است. همچنین از اوایل دهه ۱۹۹۰ مفهوم پایداری به نحو گسترده‌ای با واژه شهری در ابعاد مختلف همراه شده و مقوله‌هایی چون شهر پایدار و توسعه شهری پایدار در ادبیات جهانی مطرح شده‌اند. در این جریان تغییر دیدگاه‌ها و تمرکز بر ابعاد پایدار در توسعه شهری انتظار می‌رود که اگر شهرها بخواهند به عنوان موتورهای رشد اقتصادی موفق عمل کنند، می‌بایست سیاست‌گذاری‌ها را در بخش‌های اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی یکپارچه نمایند. به عبارتی دیگر آن چنان که کمیسیون اروپایی اعلام می‌دارد: می‌بایست تعادلی بین ارتقای رقابت‌های اقتصادی، ادغام و انسجام اجتماعی و مناقشات مسائل زیست محیطی برقرار گردد (EC, 2006) در ادامه و همزمان با مطرح شدن مسائل اجتماعی و فرهنگی در توسعه و به ویژه توسعه مجدد در برنامه شهرهای پایدار (در بازه زمانی دهه ۹۰ میلادی)، علاوه بر ابعاد زیست محیطی و اقتصادی، ابعاد اجتماعی و فرهنگی نیز اهمیت خاصی یافتند. پس از آن در آغاز هزاره سوم محیط به موضوعی سیاسی با اهمیتی جهانی تبدیل شده و جهان به مقطعی ویژه از رابطه محیط و جامعه رسیده است (Abdie Daneshpoor, 1387:420). سیر تحول در نگاه به توسعه و مطرح شدن ابعاد چندگانه یاد شده هم راستایی اقدامات احیا و باززنده سازی با مقوله پایداری را نیز در بر گرفت:

اهداف شهر پایدار با اقداماتی که به منظور بازسازی و بازآفرینی بافت‌های کهن و قدیمی و مناطق مرکزی شهر باید صورت گیرد، کاملاً هماهنگ بوده و در حقیقت مکمل و حامی یکدیگرند. زیرا در شهر پایدار نیز هدف این است که قبل از مصرف و یا تخریب اراضی مهم طبیعی و یا اراضی بایر در اطراف شهر، از زمین‌های موجود در داخل شهر استفاده به عمل آید. تاکید بر ایجاد فضاهای با دوام و احیاء و استفاده مجدد از بناها و عناصر موجود در شهر، وجه مشترک مفیدی را بین دو هدف پایداری و حفظ بناها و آثار تاریخی و بافت‌های تاریخی و قدیمی شهری پدید می‌آورد (Bahrine, 1376:32).

وی (۲۰۱۵) پژوهشی با عنوان ساخت و مقایسه مدل‌های ارتباطی توسعه گردشگری شهری با استفاده از معادلات ساختاری با نرم افزار AMOS انجام داد. نتایج نشان داده است که در سه شهر اصلی تایوان، تصویر مقصد و استراتژی‌های نوآوری بازاریابی بر ارزش ادراکی تأثیرگذار بوده است. همچنین ارزش ادراکی بر رضایت گردشگران تأثیر معنادار و مثبت داشته و عامل رضایت نیز بر وفاداری آن‌ها تأثیر معناداری و مستقیمی گذاشته است.

^۱Sustainable urban regeneration

کاسیو سیلو و همکاران (۲۰۱۸) در پژوهشی شاخص وفاداری گردشگری را با استفاده از روش توصیفی - همبستگی انجام دادند. نتایج نشان داد که انتظارات، کیفیت ادراک شده، تصویر جهانی، رضایت، تمایل به بازگشت و اقامت شبانه از عوامل شکل دهنده وفاداری گردشگری بوده است.

وانگ (۲۰۱۸) مناطق اقتصادی گردشگری ازبکستان را مورد تحلیل و بررسی قرار داده است. نتایج نشان داد که تسهیلات و خدمات گردشگری در ازبکستان بسیار محدود بوده و به منظور توسعه، بهبود، استفاده از توان‌های بالقوه مقصدهای گردشگری این کشور و بهبود شرایط برای گذران اوقات فراغت و گردشگری لازم است مناطق آزاد گردشگری ایجاد شود.

لی لین (۲۰۱۹) در پژوهشی به تجزیه و تحلیل استراتژی‌های توسعه پایدار گردشگری صنعتی بر اساس رویکرد IOA-NR و با هدف شناسایی نیروهای محرک خدمات در گردشگری صنعتی پرداخته است. این مطالعه به بررسی نیاز گردشگران به گردشگری صنعتی و ترجیح گردشگران به نوآوری در خدمات و تقاضا پرداخته است. این مطالعه رویکرد IOA-NR (تجزیه و تحلیل فرصت نوآوری - نقشه - رابطه شبکه) را ارائه داده، که ترکیبی از تکنیک و خدمات بوده است. نتایج نشان داد که ارائه خدمات نه تنها دانش محصول را برای مشتریان بالا می‌برد، بلکه باعث شناسایی شخصیت سازمانی آن‌ها و آگاهی از اطلاعات آموزشی می‌شود. بررسی پژوهش‌های انجام شده در زمینه گردشگری مشخص می‌سازند که بیشتر تحقیقات به دنبال بررسی وضعیت و جایگاه گردشگری محدوده مورد مطالعه خود بوده‌اند، و یا سعی بر بررسی مقایسه‌ای کرده‌اند. چیزی که تحقیق حاضر را از نمونه‌های کار شده تا کنون متمایز می‌سازد می‌توان به شرح زیر بیان کرد؛ در این تحقیق سعی شده است با بررسی جایگاه رقابت گردشگری محدوده مورد مطالعه، منابع و پتانسیل‌های خود را شناسایی کند تا بهترین استراتژی را برپایه توانمندی‌های منطقه خود، جهت بهبود توان رقابت‌پذیری گردشگری به کار گیرد.

لازارویچ^۱ (۲۰۱۶) در مقاله «بازآفرینی و طراحی مناطق محروم» بازآفرینی را عاملی مؤثر برای حفاظت فرهنگ محلی، میراث و سنت‌ها می‌داند. بازآفرینی روشی است کیفی که منابع تاریخی و فرهنگی و محیطی را با ابعاد اقتصادی و اجتماعی ترکیب و باعث ایجاد تعادل بین آن‌ها خواهد شد. از سویی بازآفرینی فرهنگ مبنا را به‌عنوان یک ابزاری برای ایجاد بخش‌های فرهنگی می‌داند که آن‌ها این مناطق فرهنگی را به‌منظور شروع فرایند نوزایی شهری مطرح می‌نمایند.

کریستوفر^۲ (۲۰۱۴) در مقاله «بازآفرینی مرکز شهر از طریق تفریحی و گردشگری» گردشگری و گذران اوقات فراغت را به‌عنوان دو عامل مهم برای بازآفرینی شهری در سال‌های اخیر مورد توجه قرار می‌دهد. او در این مقاله تجربیات به‌کارگیری گردشگری و فعالیت‌های گذران اوقات فراغت را در شهر منچستر مورد بررسی قرار داده است. در عین حال یک نگاهی گذرا به مشکلات رشد گردشگری در شهر مورد بررسی داشته است. کلن (۲۰۰۷)^۳ در مقاله «بازآفرینی از منطقه تاریخی در چین» بررسی سیاست‌ها و فعالیت‌های مرتبط به حفظ بخش‌های تاریخی همچون گردشگری را یکی از مباحث اصلی در اصلاحات اقتصادی دهه حاضر و بازآفرینی شهری می‌داند. بعلاوه او برای اجرایی کردن برنامه‌های بازآفرینی شهری، به برخی از مشکلات اجتماعی و سیاسی و ضعف برنامه‌های احیای شهری اشاره داد. سپ (۲۰۱۴)^۴ در مقاله «بازآفرینی اجتماعی و اقتصادی و مشارکت» شهر

^۱Eva Vanista Lazarevic & et al

^۲ Christopher M, Law

^۳ Zhu Qlan

^۴Marichela Sepe

خلاق را شهری می‌داند که قادر به ایجاد اقتصاد خلاق، تولیدات فرهنگی، تحقیقی و هنری و عاملی قوی برای ظرفیت‌های هویتی است. محقق در ادامه به بررسی فاکتورهای اصلی شهر خلاق می‌پردازد که از طریق آن‌ها می‌توان بازآفرینی را مورد توجه قرار داد. فاکتورهای مهم موفقیت در این زمینه توسط ایجاد هویت واحد همسایگی از مکان و تاریخ آن و ساخت استراتژی‌ها و سیاست شهری پایداری ناشی می‌شو.

ادموند (۲۰۱۲) در مقاله «بازسازی رویکرد بازآفرینی شهری در هنگ‌کنگ» با بررسی بازآفرینی شهری در امریکا و انگلیس و اشاره به تجارب کسب‌شده در ژاپن، کره جنوبی و سنگاپور سعی در تدوین رویکرد جامعی برای بازآفرینی شهری هنگ‌کنگ دارد. با بررسی اطلاعات جمع‌آوری‌شده از طریق پژوهش تطبیقی در مطالعه اطلاعات اولیه در بعد زمانی و مکانی، تشخیص و توضیح شباهت‌ها و تفاوت‌های فرآیند توسعه مجدد شهری به انجام می‌رسد. شاخص‌های مقایسه‌ای عبارت‌اند از: ساختار نهادی، تعداد سیستم برنامه‌ریزی، سطح توسعه مجدد شهری، نقش و رویکرد اتخاذی دولت و میزان سطح مشارکت عمومی می‌باشد. نتایج نشان می‌دهد رویکرد برنامه‌ریزی بالا به پایین در هنگ‌کنگ با ساختار بی‌پایه و نامتناسب در مرحله نوسازی و مشارکت عمومی هنوز بسیار پایین بوده است. بر اساس یافته‌ها، باینکه دولت هنگ‌کنگ تمام تلاش خود را در توسعه بازآفرینی شهری در یک چشم‌انداز کوتاه‌مدت معطوف داشته اما چشم‌انداز دوراندیشانه و مأموریت جامع را از قلم انداخته است.

حیدری و احد نژاد در سال (۱۳۹۹) در پژوهشی بازآفرینی اقتصادی با رویکرد گردشگری گاسترونومی جشنواره آش زنجان را مورد مطالعه قرار داده‌اند و نتیجه می‌گیرند دولت باید فضایی فراهم کند که شرایط برای رشد استارت‌آپ‌ها فراهم شود به طوری که با فراهم کردن زیرساخت، استارت‌آپ‌ها و کسب و کارهای نوین در این فضا رشد کنند و تشکیل شوند. نتایج این تحقیق می‌تواند به برنامه‌ریزان حوزه گردشگری شهری کمک نماید تا شناخت بهتری نسبت به موانع انطباق با بازآفرینی اقتصادی شهر پیدا کنند و در جهت رفع این موانع، اقدامات و تصمیمات لازم را به عمل آورند. رضایی علی آبادی و مصطفوی (۱۴۰۰) پژوهشی را با عنوان بازآفرینی بافت‌های ناکارآمد شهری با استفاده از رویکرد پروژه‌های محرک را در محله زرگنده تهران انجام داده‌اند.

شبابی و ایزدی (۱۳۹۶)، در مقاله‌ای با عنوان بومی سازی بازآفرینی یکپارچه شهری بافت‌های تاریخی شهر اسلامی به این نتیجه رسیده است که نارسایی حاصل از تسلط الگوهای غیربومی، تاکنون تبعات سنگینی را بر سازمان شهری ما تحمیل کرده است. تقلید سطحی و لحاظ نشدن بنیان‌های فرهنگی- اجتماعی بومی، علاوه بر اینکه نتوانسته‌اند به دلیل ناسازگاری با هویت شهر ایرانی- اسلامی مساله‌ای را حل کنند، گاه اجرای نابجایشان معضلی مضاعف ایجاد کرده است. بیگ زاده شهرکی (۱۳۹۱)، در مقاله‌ای با عنوان نگاهداشت و بازآفرینی موتیف‌های آرایه‌ای فضاهای شهری به این نتیجه رسیده است که فضاهای شهری در گذشته به گونه‌ای منسجم در هماهنگی نانوخته‌ای میان معماران و ارباب حرف مرتبط شکل می‌گرفته و در آن الگوهایی از آرایه‌ها و نقشمایه‌های تزئینی، افزون بر کارکردهای اقلیمی و حتی نیارشی، به عنوان عناصر کیفیت‌زا و هویت‌بخش به کار گرفته می‌شدند که نشان از توجه ویژه نسبت به عناصر تاثیرگذار بر کیفیات فضاهای شهری داشته است. ام

امین زاده و دادرس (۱۳۹۱)، در مقاله‌ای با عنوان بازآفرینی فرهنگ مدار در بافت تاریخی شهر قزوین با تاکید بر گردشگری شهری، در این مقاله، تلاش کرده است تا با بهره‌گیری از اصول گردشگری شهری، راهکارهایی برای بازآفرینی بافت‌های تاریخی کشور که به عنوان سرمایه‌های ارزشمند امروزه در مرکز توجه نهادهای شهری واقع شده‌اند، ارائه گردد. در این باره، از بازآفرینی فرهنگی به عنوان رویکردی اساسی تحقیق استفاده شده است. محمدپورزند و امینیان (۱۳۹۴)، در مقاله‌ای با عنوان ارزیابی قابلیت‌های بازآفرینی پیاده‌راه‌های گردشگری از منظر توسعه پایدار شهری (مطالعه موردی: خیابان ۱۵ خرداد تهران) به این نتیجه رسیده است که پیاده‌راه‌های گردشگری، رابط اصلی و پیوند دهنده

فضاهای پویای شهری و گردشگران هستند و می توانند علاوه بر نقش اقتصادی و اجتماعی، عامل اساسی توسعه گردشگری شهری و حضور فعال گردشگران در فضاهای شهری، محسوب شوند.

عباسی اصل (۱۳۹۴)، در پایان نامه خود به عنوان ارائه راهکارهای طراحی شهری در بافت قدیم املش در راستای حفاظت و بازآفرینی شهری با تأکید بر گردشگری به این نتیجه رسیده است که نقطه ای که امروز پژوهش های شهرسازی بر آن تکیه کرده است، نقطه عطفی در تاریخچه چندین دهه مرمت و حفاظت شهری در بافت های تاریخی است که در آن تعادل، تعامل و یکپارچه نگری بی سابقه ای خودنمایی می کند. این تعادل در پرداختن همزمان به امر توسعه و حفاظت، «حفاظت و بازآفرینی شهری» را به عنوان اصلی ترین نیروی محرکه شکل دهنده بافت های تاریخی بدل کرده است. پیچیدگی سیستم گردشگری باعث می شود برنامه ریزیهای حیاتی دشوار باشد در برنامه ریزی برای دست یابی به اهداف استراتژیک مربوط به گردشگری با چارچوب یکپارچه برای کارگردانی گردشگری در ارتباط است (Irani Herise et al, 1397:16).

قدمی و دیگران (۱۳۹۳)، در مقاله ای با عنوان مدل مفهومی بازآفرینی مراکز شهری با تأکید بر گردشگری شهری (نمونه موردی: مرکز شهر ساحلی محمودآباد) به این نتیجه رسیده است که مراکز شهری در گذشته نه چندان دور، کانون اصلی و قلب تپنده شهرها بوده است. هم اکنون به دلایل متعددی شاهد کم رنگ شدن و از بین رفتن تدریجی این نقش می باشیم. افخمی بنایم (۱۳۹۲) در پایان نامه خود با عنوان بازآفرینی شهری با رویکرد گردشگری شهری، نمونه موردی محدوده ورودی بازار بزرگ تبریز به این نتیجه رسیده است که ظهور نظریات توسعه درونزا از اوایل قرن بیستم تاکنون، نیاز به مرمت بافت های فرسوده درونی شهرها و توجه به رشد و گسترش کالبدی را ضروری می سازد. بافت های واجد ارزش، با وجود ارزش های محتوایی از نظر ریخت شناسی بافت و الگوی نوسازی دچار آشفتگی های بصری و عملکردی هستند. توانا (۱۳۹۲)، در مقاله خود با عنوان نوزایی مراکز شهرهای ایرانی با رویکرد به گردشگری شهری به این نتیجه رسیده است که امروزه مراکز تاریخی شهرها بستری مناسب برای فعالیت های گردشگری و اقتصادی و غراغتی محسوب می شوند. در ایران علیرغم پتانسیل های گردشگری بی نظیر، مراکز شهرهای تاریخی فرایندی از پوسیدگی اقتصادی و متروکه شدن را طی نموده اند.

زنگی آبادی و دیگران (۱۳۹۰)، در مقاله ای با عنوان بررسی رویکرد بازآفرینی شهری با استفاده از مدل SWOT نمونه موردی، بافت مرکزی شهر مشهد به این نتیجه رسیده است که اجرای ناموفق طرح های بهسازی و نوسازی شهری باعث توجه به پدیده جدیدی به نام پایداری در پروژه های شهری شده است که از عمده ترین رویکردها در زمینه پایداری، احیای بافت های شهری و تأکید بر رویکرد بازآفرینی است.

با عنایت به مروری بر نتایج ادبیات می توان اظهار نمود در سابقه پژوهش های انجام گرفته در حوزه بازآفرینی از منظر گردشگری شهری نمایان است، تاکنون اقدام در خور توجهی در خصوص آن صورت نگرفته است و غیر از مقاله توانا و همکاران (۱۳۹۲) که با انتقادات قابل تاملی در حوزه نگرش ها و شاخصها مواجه شده است، مابقی پژوهش ها در حد تبیین ساختار نظری و تشریح حوزه ها باقی مانده اند. از این رو جای خالی تحقیقی که بتواند با ارائه یک تحلیل متکی به روش های علمی که دید جامعی از مسأله بازآفرینی از منظر گردشگری ارائه دهد، خالی است. از این منظر می توان گفت که پژوهش حاضر اگرچه به لحاظ موضوعی (گردشگری شهری) در موارد مختلف و از جنبه های مختلف به آن (توسعه پایدار، رقابت پذیری، برندسازی و غیره) مورد بررسی قرار گرفته است، اما به لحاظ محتوایی و روش های بکار گرفته شده، دارای نوآوری بوده و فرازهای متعددی آن را از تحقیقات پیشین متمایز می سازند. لذا اهمیت بررسی این موضوع را میتوان در دو محور عمده خلاصه نمود: ارزش نظری و ارزش عملی. ویژگی نظری این مطالعه کمک به پیشرفت تخصصی و افزودن بر ادبیات علمی موضوع و برنامه ریزی گردشگری شهری و امر بازآفرینی می باشد، زیرا تاکنون در زمینه فوق بررسی های بنیادین صورت پذیرفته است و به تبع آن در کشور ما نیز این موضوع تاکنون چندان

مورد بررسی و توجه پژوهشگران و برنامه ریزان قرار نداشته است. ارزش عملی پژوهش نیز به نوبه خود در تغییر، بهبود و اصلاح روشها و الگوهای مواجهه با امر بازآفرینی از منظر گردشگری شهری خواهد بود.

روش تحقیق:

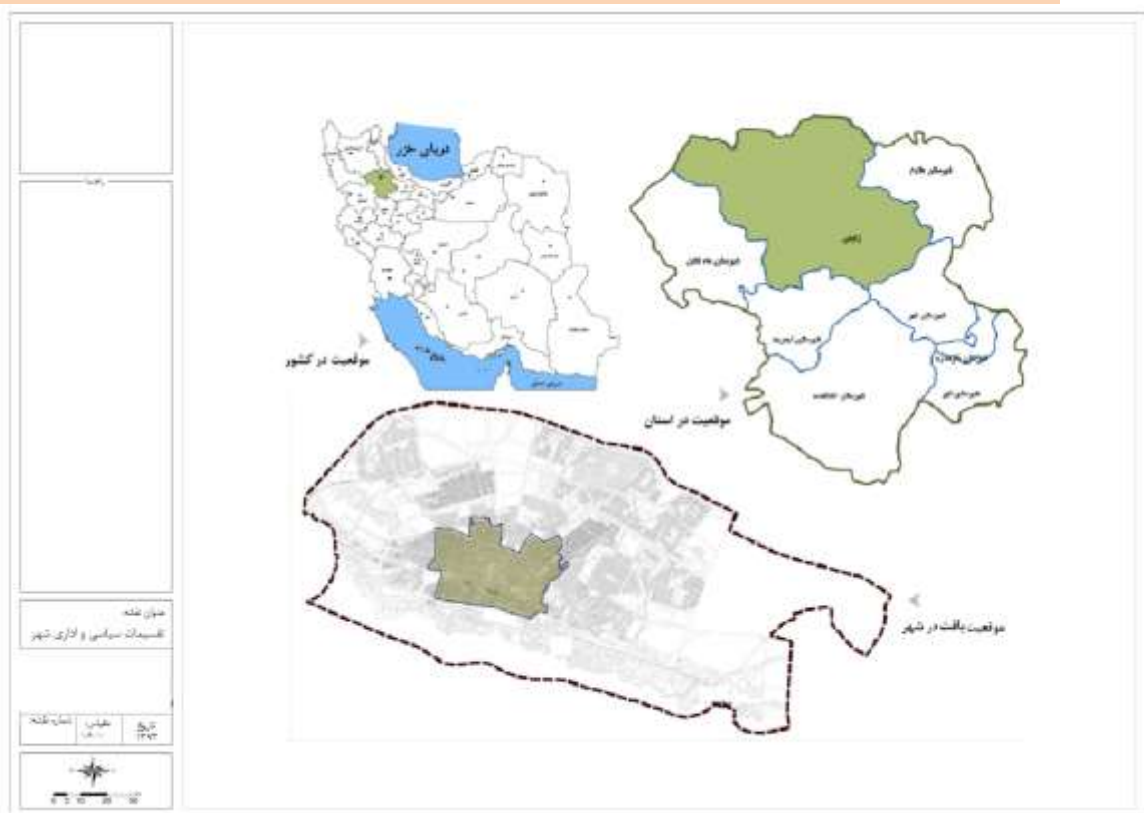
روش انجام این تحقیق توصیفی-تحلیلی است و در آن از روش پیمایشی و تکنیک دلفی برای تهیه اطلاعات استفاده شده است. به منظور جمع آوری اطلاعات نخست اسناد و مدارک موجود در کتابخانه ی ادارات و سازمان هایی مانند: سازمان میراث فرهنگی-گردشگری، معاونت برنامه ریزی استانداری، فرمانداری مورد مطالعه و استفاده قرار گرفته اند. در این تحقیق ابزار اصلی گردآوری اطلاعات پرسش نامه می باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر، ۳۰ نفر از اساتید صاحب نظر، مدیران شهری و شهرداری می باشد. در این تحقیق کل جامعه آماری از طریق آزمونهای کای اسکوتر، فریدمن، آزمون آماری کرامر، آزمون اسپیرمن مورد تجزیه و تحلیل قرار می گیرد. که بر این اساس سنجش میزان اثر گذاری گردشگری شهری بر بهسازی و بازآفرینی محلات قدیمی و هسته مرکزی شهر زنجان با استفاده از آزمون فریدمن-سنجش میزان اثر گذاری گردشگری شهری بر بهسازی و بازآفرینی محلات قدیمی و هسته مرکزی شهر زنجان با استفاده از آزمون آماری کرامر- جهت بررسی میزان تأثیر گردشگری شهری بر مولفه های مربوط به بهسازی و باز آفرینی هسته ی مرکزی و محلات شهر زنجان آزمون کای اسکوتر یک طرفه - سنجش میزان اثر گذاری گردشگری شهری بر ایجاد درآمد و توجه مسئولین امر در حفظ، مرمت و بهسازی و بازآفرینی محلات شهر زنجان با استفاده از آزمون فریدمن- آزمون کای اسکوتر یک طرفه جهت سنجش میزان اثر گذاری گردشگری شهری بر ایجاد درآمد و توجه مسئولین امر در حفظ، مرمت و بهسازی و بازآفرینی محلات شهر - سنجش میزان اثر گذاری گردشگری شهری بر ایجاد درآمد و توجه مسئولین امر در حفظ، مرمت و بهسازی و بازآفرینی محلات شهر زنجان با استفاده از آزمون اسپیرمن مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفته که شرح کلی آن در بخش تجزیه و تحلیل مورد بحث و بررسی قرار خواهد گرفته است.

محیط شناسی پژوهش:

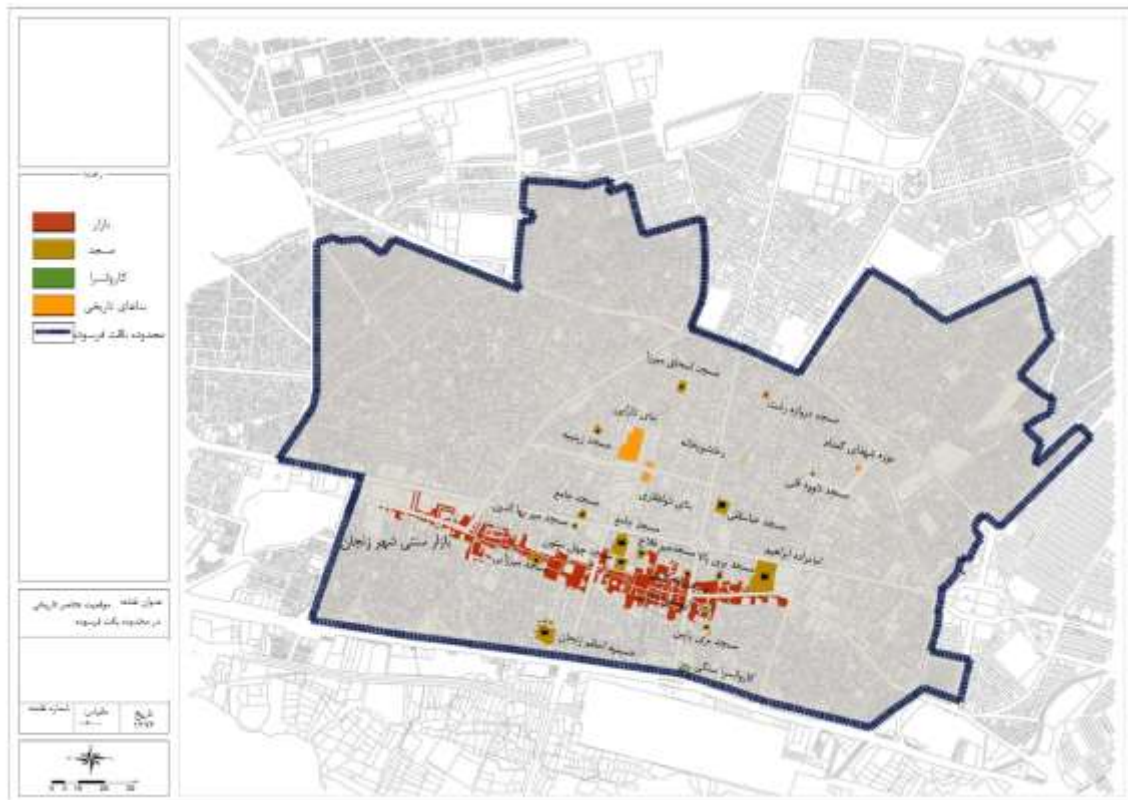
شهر زنجان در زمره شهر های میانی کشور و مرکز استان زنجان است. این شهر با سابقه طولانی از جمله شهرهایی است که دوره های مختلف اوج و حضیض در پویش شهر نشینی را پشت سر نهاده است. زنگان بیش از آنکه زنجان شود عبارت بود از شهری کوچک و کم نشان، با کوچه های خاکی، خانه های خشتی و گلی، خیابان های ناهموار و بی درخت، با دیوارها و باروهای که چند بار ویران شده و جمعیتی کمتر از ۲۰ هزار نفر، ایستاده بر جاده ابریشم و گذرگاه اصلی مرکز به شمال غربی ایران، که در طی ۱۰۰۰ سال عمران و آبادی محدوده آن چهار بار ویران شد، اما در هشتاد سال اخیر و به ویژه بعد از دوره قاجاریه دچار دگرگونیهای بنیادی در ساختار و چهره شهر گردید که نخستین برآیند آن افزایش جمعیت و وسعت شهر بود (Habibie et al, 1387:352). شهر زنجان علی رغم دارا بودن قدمت تاریخی همسنگ با شهرهای شناخته شده، فاقد پیشینه مدون تاریخی است. دیرینگی و قدمت ناحیه زنجان بر اساس مطالعات انجام شده به اواخر هزاره دوم قبل از میلاد می رسد (ghezelbash, 1387:181). بعضی از تاریخ نگاران شهر زنجان را با شهر (آگانزانا) که بطلمیوس از آن نام برده است یکی دانسته اند (Parcheganie, 1383:179). گفته می شود به استناد متون کتیبه های آشوری، منطقه ای که شهر زنجان در آن واقع شده، در قرن نهم قبل از میلاد «آندیا» نام داشته است و به احتمال زیاد، اقوام ساکن در آن با اقوام لولوبیان و گوتیان مستقر در زاگرس ارتباط داشته اند (Dalir et al, 1392:21). حمدالله مستوفی، بنیاد شهر زنجان را از اردشیر بابکان، سردودمان ساسانیان دانسته و نام نخستین این شهر را شهین ذکر کرده است. در لغتنامه دهخدا هم در سرواژه شهین چنین نوشته است (نام شهر زنگان است و معرب آن زنجان باشد و گویند این شهر را اردشیر بابکان بنا کرده است) (Soboute, 1377:78). پیدایش اجساد با مومیایی طبیعی معروف به ((مردان نمکی)) در معدن نمک روستای چهره آباد زنجان که کارشناسان برای عمر آنها ۲۳۰۰ الی ۲۵۰۰ ساله در نظر گرفته اند، نمودی از شکل ظاهری شخصیت پیش از اسلام در منطقه ی زنجان است (Hosseinahie, 1388:11). کلاویخو سیاح معروف اسپانیایی و

سفیر آن کشور در دربار امیر تیمور گورگان در سفرنامه خود نقل کرده است که زنجان قرار گاه داریوش سوم پادشاه هخامنشی بوده است (Hosseinahie, 1388:6). این شهر با سابقه بیش از ۱۴۰۰ سال، از جمله شهرهایی است که دوره های مختلف اوج و حضیض در پویش شهرنشینی را پشت سر نهاده و امروزه با این حال به لحاظ بررسی های تاریخی کمتر مورد توجه محققان و مورخان قرار گرفته است. شاید بتوان دلایل آن را در موارد زیر جستجو کرد. یکی از این دلایل تخریب کامل شهر در ایلغار مغولان و تاتارها بوده است. گو اینکه شهر مجدداً احیا شده و کاملاً از صحنه هستی پاک نگردید، ولی از نظر عقلی و منطقی، شهری که چند صباحی تخریب و تبدیل به مخروبه و بیغوله شده است، چه جاذبه ای برای مورخ و سیاح می توانسته داشته باشد تا زمینه تصنیف و تألیف رساله و کتاب درباره آن فراهم آید. دوم اینکه زنجان در طول تاریخ طولانی خود پایتخت هیچ حکومتی نبوده است تا به لطف آن، مورد توجه مورخان حکومتی قرار گیرد؛ جز اینکه در برهه ای از تاریخ (زمان ایلخانان) حومه ای کوچک از همسایه پایتختش (سلطانیه) بوده است و صد البته که شهری کوچک بر کرانه پایتختی بزرگ، جاذب های برای معطوف کردن توجه مورخان به خود نداشته است. دلیل سوم در انزوای تاریخی شهر زنجان، وضعیت خاص اقلیم و موقعیت اقتصادی و تجاری شهر بوده است، زیرا شهر زنجان با وجود موقعیت چهارراهی و ممتازش، به دلیل اقلیم سرد و خشک و زمستانهای سخت و طولانی در طول تاریخ، کمتر از مناطق مشابهی چون ری و قزوین مورد توجه و اقبال قرار گرفته است. مجموعه این دلایل و بسیاری دیگر از عوامل که شاید در برهه ای از تاریخ وجود داشته اند و گذشت زمان زنجان را در زوایای تاریک تاریخ قرار داده است، موجب بی مهری تاریخ و مورخ نسبت به روشن ساختن جایگاه واقعی و تاریخی این شهر شده است که در نقشه گردشگری شهری زنجان بوضوح مشخص می باشد. (Mokammeli, 1379:21).

نقشه شماره یک: موقعیت شهر زنجان

نقشه شماره دو: موقعیت نقاط گردشگری شهر زنجان

تجزیه و تحلیل

به منظور دستیابی به این امر که گردشگری شهری این توان و پتانسیل را دارد که به بهسازی و باز آفرینی محلات قدیمی و هسته ی مرکزی شهر کمک کند و با توجه به نوع مولفه های موجود از آزمون های ناپارامتریک فریدمن، کرامر و کای اسکوتر یک طرفه استفاده شده است، که نتایج حاصل از آن در جدول های زیر آمده است.

جدول ۲: سنجش میزان اثر گذاری گردشگری شهری بر بهسازی و باز آفرینی محلات قدیمی و هسته مرکزی شهر زنجان با استفاده از (آزمون فریدمن)

ردیف	نظرات (کارشناسان شهری)، (کارشناسان میراث فرهنگی) و (اعضای هیئت علمی و مدرسان دانشگاه)	مؤلفه ها	میانگین رتبه ای فریدمن	میزان تأثیر عوامل (رتبه)	درجه آزادی	ضریب کسای اسکوتر	ضریب معناداری
۱	گردشگری شهری به چه میزان در حفظ و احیاء آثار و بناهای بافت تاریخی شهر زنجان تاثیر گذار است؟		۱۴/۴۳	۲	۲۱	۲۷۴,۱۸۸	/۰۰۰* ۰
۲	با توسعه گردشگری در بافت قدیم شهر، مسئولین چقدر الزام حفظ آثار و بنا را درک خواهند کرد؟		۱۰/۹۵	۱۳			
۳	با بهسازی و بازسازی محلات قدیمی می توان باز آفرینی محلات شهر را سبب شد؟		۱۳/۸۳	۴			
۴	باز آفرینی شهری به چه میزان می تواند هویت تاریخی و گذشته شهر را احیا کند؟		۱۴/۱۰	۳			
۵	گردشگری شهری به میزان می تواند به بهسازی و احیاء محلات قدیمی و هسته مرکزی شهر زنجان کمک کند؟		۱۳/۷۵	۵			
۶	باز آفرینی محلات قدیمی و هسته مرکزی شهر به چه میزان می تواند هویت تاریخی شهر را بازگرداند؟		۱۲/۸۳	۹			
۷	احیاء هویت تاریخی مرکز شهر روی احساس غرور و افتخار ساکنان شهر به میزان نقش تاثیر		۱۴/۶۳	۱			

				گذاری دارد؟
۸	۱۲/۱۳	۱۱	نوع رفتار ساکنین محل در فضای گردشگری به چه میزان می تواند در تسریع باز آفرینی بافت تاریخی شهر موثر باشد؟	
۹	۱۲/۸۳	۹	آشنایی ساکنان محل از طرح ها و برنامه های حوزه گردشگری در باز آفرینی بافت تاریخی موثر است؟	
۱۰	۱۳/۰۲	۸	افزایش رضایت مندی ساکنین محل از سکونت در فضای گردشگری در باز آفرینی بافت تاریخی موثر است؟	
۱۱	۱۳/۰۳	۷	برپایی رویداد های اجتماعی در حوزه گردشگری می تواند در باز آفرینی بافت تاریخی موثر باشد؟	
۱۲	۱۲/۷۲	۹	اعتماد مدیران شهری به نظرات ساکنین در فضای گردشگری به چه میزان می تواند در باز آفرینی شهر زنجان موثر باشد؟	
۱۳	۱۲/۳۸	۱۰	تقویت تاسیسات اقامتی در شهر مانند هتل و متل ، مهمان پذیر ها و.. می تواند باعث افزایش گردشگر و تسریع باز آفرینی محلات شهری گردد؟	
۱۴	۱۳/۵۲	۶	نقش شهرداری زنجان را در توسعه گردشگری و باز آفرینی شهری، چقدر اثر گذار می دانید؟	
۱۵	۱۳/۰۲	۸	برنامه های نوروزی شهرداری زنجان و میراث فرهنگی و بناهای تاریخی استان را چقدر در توسعه گردشگری مناسب می دانید؟	
۱۶	۱۱/۷۲	۱۲	ورود شهرداری و شورای شهر را در ساخت پروژه های تاریخی مانند طرح سبزه میدان در روند تسریع باز آفرینی شهر زنجان چگونه ارزیابی می کنید؟	

تعداد: ۳۰ سطح معناداری تا ۹۹٪ (***) سطح معناداری تا ۹۵٪ (*) عدم معناداری (NS)

منبع: مطالعات میدانی نویسنده، ۱۴۰۰

بر اساس جدول (۲) نتیجه آزمون فریدمن نشان داد که مؤلفه اثر احیاء هویت تاریخی مرکز شهر روی احساس غرور و افتخار ساکنان شهر (۱۴/۶۳) در رتبه اول و مؤلفه اثر توسعه گردشگری در بافت قدیم شهر در درک مسئولین در حفظ آثار و بناها (۱۰/۹۵) در پایین ترین رتبه قرار دارد. بنابراین با توجه به نظرات پاسخگویان، گردشگری شهری در حفظ، احیاء، باز آفرینی مرکز و همچنین محلات شهری و نیز به بهسازی و احیاء محلات قدیمی شهر زنجان می انجامد که این امر موجب رونق و توسعه هر چه بیشتر هسته مرکزی و همچنین سایر نقاط شهر زنجان در ابعاد مختلف، می شود. بید در نظر داشت هویت در محیط های مسکونی به دو گونه فردی و اجتماعی پدید می آید و مسکن در این میان نقش اصلی را ایفا می کند. واحد مسکونی تحت تاثیر هویت فردی، در عین هماهنگی با محیط، می تواند ویژگی های فردی داشته باشد. ویژگی فردی تلاشی برای به نمایش گذاردن جایگاه خانواده است و هماهنگی در محیط در پی پدید آوردن هویت اجتماعی است که معرف و نمادی از شرایط اجتماعی ساکنان در محیط مسکونی است. به این ترتیب هویت، عاملی است که ویژگی هایی از انسان را در ارتباط با محیط فیزیکی خانه یا با محیط اجتماعی او قرار می دهد. محیط مسکونی به عنوان نمادی از ساکنان در فرایند کنش متقابل، ویژگی هایی از ساکنان را تفسیر و بیان می کند. انگیزش ها در این فرایند نیازهای سلسله مراتبی مازلو می باشد. بنابراین هویت ساکنان در محیط های مسکونی از طریق دو معیار مورد بررسی قرار می گیرد، یکی «قابلیت های محیط» که تعاملات بالقوه موجود در محیط را از طریق وجوه کیفی و ابعاد کارآمدی فضا پدید می آورد، دومی شیوه تعاملات ساکنان با محیط است که از طریق احساس مالکیت آن ها نسبت به محیط پدید می آید. زیرا هویت اجتماعی بر اساس همکاری اجتماعی شکل می گیرد و در ارتباط با احساس زندگی در محیطی، که تعلق به همه افراد ذینفع در آن دارد، می باشد یعنی؛ «احساس ما»؛ بودن با دیگران، باید وجود داشته باشد.

جدول ۳: سنجش میزان اثر گذاری گردشگری شهری بر بهسازی و باز آفرینی محلات قدیمی و هسته مرکزی شهر زنجان
با استفاده از (آزمون آماری کرامر)

سطح معناداری	آماره کرامر	متغییر وابسته	متغیر مستقل	نظرات هر دو گروه از پاسخگویان
				ردیف
۰/۰۰۰**	۰/۵۶۷	گردشگری شهری به چه میزان در حفظ و احیاء آثار و بناهای بافت تاریخی شهر زنجان تاثیر گذار است؟	نقش گردشگری شهری	۱
۰/۰۳۹*	۰/۴۴۶	با توسعه گردشگری در بافت قدیم شهر، مسئولین چقدر الزام حفظ آثار و بنا را درک خواهند کرد؟		۲
۰/۰۰۰**	۰/۶۲۴	با بهسازی و بازسازی محلات قدیمی می توان باز آفرینی محلات شهر را سبب شد؟		۳
۰/۰۰۰**	۰/۵۶۵	باز آفرینی شهری به چه میزان می تواند هویت تاریخی و گذشته شهر را احیا کند؟		۴
۰/۰۰۰**	۰/۵۸۹	گردشگری شهری به میزان می تواند به بهسازی و احیاء محلات قدیمی و هسته مرکزی شهر زنجان کمک کند؟		۵
۰/۰۰۰**	۰/۴۸۸	باز آفرینی محلات قدیمی و هسته مرکزی شهر به چه میزان می تواند هویت تاریخی شهر را بازگرداند؟		۶
۰/۰۰۰**	۰/۵۵۸	احیاء هویت تاریخی مرکز شهر روی احساس غرور و افتخار ساکنان شهر به میزان نقش تاثیر گذاری دارد؟		۷
۰/۰۰۰**	۰/۶۷۲	نوع رفتار ساکنین محل در فضای گردشگری به چه میزان می تواند در تسریع باز آفرینی بافت تاریخی شهر موثر باشد؟		۸
۰/۰۰۰**	۰/۶۶۹	آشنایی ساکنان محل از طرح ها و برنامه های حوزه گردشگری در باز آفرینی بافت تاریخی موثر است؟		۹
۰/۰۰۰**	۰/۶۴۰	افزایش رضایت مندی ساکنین محل از سکونت در فضای گردشگری در باز آفرینی بافت تاریخی موثر است؟		۱۰
۰/۰۰۰**	۰/۵۶۳	برپایی رویداد های اجتماعی در حوزه گردشگری می تواند در باز آفرینی بافت تاریخی موثر باشد؟		۱۱
۰/۰۰۰**	۰/۶۸۹	اعتماد مدیران شهری به نظرات ساکنین در فضای گردشگری به چه میزان می تواند در باز آفرینی شهر زنجان موثر باشد؟		۱۲
۰/۰۱۶*	۰/۵۲۴	تقویت تاسیسات اقامتی در شهر مانند(هتل و متل ، مهمان پذیر ها و...) می تواند باعث افزایش گردشگر و تسریع باز آفرینی محلات شهری گردد؟		۱۳
۰/۰۰۰**	۰/۶۴۸	نقش شهرداری زنجان را در توسعه گردشگری و باز آفرینی شهری، چقدر اثر گذار می دانید؟		۱۴
۰/۰۴۵*	۰/۴۳۸	برنامه های نوروزی شهرداری زنجان و میراث فرهنگی و بناهای تاریخی استان را چقدر در توسعه گردشگری مناسب می دانید؟		۱۵
۰/۰۳۱*	۰/۴۵۲	ورود شهرداری و شورای شهر را در ساخت پروژه های تاریخی مانند طرح سبزه میدان در روند تسریع باز آفرینی شهر زنجان چگونه ارزیابی می کنید؟		۱۶

تعداد: ۳۰ سطح معناداری تا ۹۹٪ (***) سطح معناداری تا ۹۵٪ (*) عدم معناداری (NS)

بر اساس یافته‌های جدول فوق‌الذکر که به بررسی میزان اثرگذاری گردشگری شهری به عنوان متغیر مستقل بر هر یک از مولفه‌های مذکور در جدول (متغیرهای وابسته)، پرداخته است، می‌توان با توجه به مقدار معناداری چنین بیان کرد که بین متغیر مستقل گردشگری شهری زنجان و همه مولفه‌های مذکور (متغیرهای وابسته) رابطه‌ی معناداری وجود دارد و این مولفه‌ها توانستند سطح معناداری ۹۹ درصدی را به خود اختصاص دهند البته لازم به ذکر است که چهار مولفه ذکر شده در جدول (اثر توسعه گردشگری در بافت قدیم شهر درک مسئولین در حفظ آثار و بناها، تقویت تاسیسات اقامتی در شهر مانند هتل و متل، مهمان پذیرها و...)، برنامه‌های نوروزی شهرداری زنجان و میراث فرهنگی و بناهای تاریخی استان، ورود شهرداری و شورای شهر در ساخت پروژه‌های تاریخی مانند طرح سبزه میدان در روند تسریع باز آفرینی شهر زنجان)، با مولفه‌ی گردشگری رابطه‌ای در سطح ۹۵ درصد را دارند. در مجموع با توجه به نتایج آزمون جدول (۳) می‌توان گفت این نتایج نشان از موفقیت و مطلوبیت گردشگری شهری در احیا و باز آفرینی هسته‌ی مرکزی و بهسازی محلات قدیمی و تاریخی محلات شهر زنجان دارد و با توجه به اینکه هسته‌ی مرکزی و قدیمی شهر هویت تاریخی شهر را نشان می‌دهد با رونق گردشگری بار، دیگر هویت و اصالت مرکز شهر زنده می‌شود و این امر باعث رشد و توسعه شهر زنجان در همه ابعاد اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و توریستی - تفریحی می‌شود.

جدول ۴: (آزمون کای اسکوئر یک طرفه) جهت بررسی میزان تأثیر گردشگری شهری بر مولفه‌های مربوط به بهسازی و

باز آفرینی هسته‌ی مرکزی و محلات شهر زنجان

ردیف	نظرات (کارشناسان شهری)، (کارشناسان میراث فرهنگی) و (اعضای هیئت علمی و مدرسان دانشگاه)		مؤلفه‌ها	میانگین	درجه آزادی	ضریب کای اسکوئر	ضریب معناداری
۱	گردشگری شهری به چه میزان در حفظ و احیاء آثار و بناهای بافت تاریخی شهر زنجان تأثیر گذار است؟		۴/۳۶	۳	۱۹/۸۶۷	۰/۰۰۰**	
۲	با توسعه گردشگری در بافت قدیم شهر، مسئولین چقدر الزام حفظ آثار و بنا را درک خواهند کرد؟		۳/۹۶	۲	۳/۸۰۰	ns/۱۵۰	
۳	با بهسازی و بازسازی محلات قدیمی می‌توان باز آفرینی محلات شهر را سبب شد؟		۴/۳۰	۲	۱۶/۱۲۳	۰/۰۰۰**	
۴	باز آفرینی شهری به چه میزان می‌تواند هویت تاریخی و گذشته شهر را احیا کند؟		۴/۳۰	۳	۱۶/۱۳۳	۰/۰۰۰**	
۵	گردشگری شهری به میزان می‌تواند به بهسازی و احیاء محلات قدیمی و هسته مرکزی شهر زنجان کمک کند؟		۴/۲۶	۳	۱۹/۳۳۳	۰/۰۰۰**	
۶	باز آفرینی محلات قدیمی و هسته مرکزی شهر به چه میزان می‌تواند هویت تاریخی شهر را بازگرداند؟		۴/۱۶	۳	۱۴/۵۳۳	۰/۰۰۰**	
۷	احیاء هویت تاریخی مرکز شهر روی احساس غرور و افتخار ساکنان شهر به میزان نقش تأثیر گذاری دارد؟		۴/۴۰	۳	۲۰/۹۳۳	۰/۰۰۰**	
۸	نوع رفتار ساکنین محل در فضای گردشگری به چه میزان می‌تواند در تسریع باز آفرینی بافت تاریخی شهر موثر باشد؟		۴/۰۰	۴	۲۲/۳۳۳	۰/۰۰۰**	
۹	آشنایی ساکنان محل از طرح‌ها و برنامه‌های حوزه گردشگری در باز آفرینی بافت تاریخی موثر است؟		۴/۱۶	۳	۱۳/۴۷۶	۰/۰۰۰**	
۱۰	افزایش رضایت مندی ساکنین محل از سکونت در فضای گردشگری در باز آفرینی بافت		۴/۲۳	۲	۶/۲۰۰	۰/۰۰۰**	

				تاریخی موثر است؟	
۰/۰۰۰**	۱۴/۰۰۰	۳	۴/۲۳	برپایی رویداد های اجتماعی در حوزه گردشگری می تواند در باز آفرینی بافت تاریخی موثر باشد؟	۱۱
۰/۰۰۰**	۲۲/۵۳۳	۳	۴/۲۰	اعتماد مدیران شهری به نظرات ساکنین در فضای گردشگری به چه میزان می تواند در باز آفرینی شهر زنجان موثر باشد؟	۱۲
۰/۰۰۰**	۷/۱۸۶۷	۳	۴/۰۶	تقویت تاسیسات اقامتی در شهر مانند(هتل و متل ، مهمان پذیر ها و...) می تواند باعث افزایش گردشگر و تسریع باز آفرینی محلات شهری گردد؟	۱۳
۰/۰۰۰**	۲۳/۶۰۰	۳	۴/۲۳	نقش شهرداری زنجان را در توسعه گردشگری و باز آفرینی شهری، چقدر اثر گذار می دانید؟	۱۴
ns./۴۹۷	۱/۴۰۰	۲	۴/۱۶	برنامه های نوروزی شهرداری زنجان و میراث فرهنگی و بناهای تاریخی استان را چقدر در توسعه گردشگری مناسب می دانید؟	۱۵
۰/۰۲۷*	۹/۲۰۰	۳	۴/۰۰	ورود شهرداری و شورای شهر را در ساخت پروژه های تاریخی مانند طرح سبزه میدان در روند تسریع باز آفرینی شهر زنجان چگونه ارزیابی می کنید؟	۱۶

سطح معناداری تا ۹۹٪ (***) سطح معناداری تا ۹۵٪ (*) عدم معناداری (NS)

منبع: مطالعات میدانی نویسنده، ۱۴۰۰

بر اساس (جدول ۴) همان گونه که مشاهده می شود از طریق آزمون کای اسکوتر به سنجش نظرات (کارشناسان شهری)، (کارشناسان میراث فرهنگی) و (اعضای هیئت علمی و مدرسان دانشگاه) در شهر زنجان پرداخته شده که با توجه به خروجی های این آزمون آماری ناپارامتریک می توان به این مسئله پی برد که اکثر مؤلفه های مطرح شده در جدول تا سطح ۹۹ درصد موثر واقع شدند و فقط میزان تأثیر گذاری آن ها در این امر متفاوت بوده است که با توجه به میانگین رتبه ای موجود در آزمون و مقدار کای اسکوتر می توان به این امر دست یافت که بیشترین تأثیر این مؤلفه ها به اثر احیاء هویت تاریخی مرکز شهر روی احساس غرور و افتخار ساکنان شه زنجان بوده است و همچنین یک مؤلفه مطرح شده در جدول تا سطح ۹۵ درصد موثر واقع شده است که این امر نیز نشان از رابطه ی معنادار و مطلوبیت مؤلفه مذکور دارد. در بین مؤلفه های مطرح شده در جدول دو مؤلفه توسعه گردشگری در بافت قدیم شهر، و الزام درک مسئولین در حفظ آثار و بنا و برنامه های نوروزی شهرداری زنجان و میراث فرهنگی هیچ رابطه معناداری وجود ندارد. در مجموع به این نتیجه برسیم که میزان چولگی در بین اکثریت این مؤلفه ها بسیار پایین بوده به جز دو مؤلفه توسعه گردشگری در بافت قدیم شهر، و الزام درک مسئولین در حفظ آثار و بنا و برنامه های نوروزی شهرداری زنجان و میراث فرهنگی که رابطه معناداری با گردشگری ندارند.

جدول ۵: سنجش میزان اثر گذاری گردشگری شهری بر ایجاد درآمد و توجه مسئولین امر در حفظ، مرمت و بهسازی و

باز آفرینی محلات شهر زنجان با استفاده از (آزمون فریدمن)

ردیف	مؤلفه ها	میانگین رتبه ای فریدمن	میزان تأثیر عوامل (رتبه ۵)	درجه آزادی	ضریب کای اسکوتر	ضریب معناداری	نظرات (کارشناسان شهری)، (کارشناسان میراث فرهنگی) و (اعضای هیئت علمی و مدرسان دانشگاه)	
							مؤلفه ها	میانگین رتبه ای فریدمن
۱	با گسترش گردشگری در شهر به چه میزان می توان از درآمد آن برای احیاء آن بافت استفاده کرد؟	۷/۹۳	۵	۱۳	۴۴/۳۱۴	۰/۰۰۰**		
۲	سازمان میراث فرهنگی و گردشگری چقدر با اختصاص مبلغ بیشتری از درآمد توریسم به احیاء و بهسازی بافت موافق است؟	۴/۰۳	۱۱					

			۷	۷/۵۸	با افزایش درآمد حاصل از گردشگران به چه میزان می توان مقدار قابل توجه ای از این درآمد را به بهسازی و احیاء خود مکان اختصاص داد؟	۳
			۶	۷/۸۲	افزایش گردشگری شهری تا اندازه ای موجب رونق گرفتن صنایع دستی شهر زنجان خواهد شد؟	۴
			۹	۷/۲۰	ورود گردشگران به شهر زنجان به چه میزان می تواند در کاهش بیکاری اثر گذار باشد؟	۵
			۸	۷/۴۸	گردشگری شهری تا چه اندازه ای بهبود درآمد اهالی محله و شهر را به دنبال خواهد داشت؟	۶
			۲	۸/۴۳	گردشگری موجب افزایش تقاضا برای خدمات و کالاهای ویژه شهر زنجان می شود؟	۷
			۶	۷/۸۲	گردشگری شهری به چه میزان می تواند موجب افزایش بازار های جدید برای تولیدات محلی شود؟	۸
			۱	۸/۹۳	گردشگری شهری به چه میزان می تواند موجب خلق فرصت های شغلی جدید در شهر زنجان شود؟	۹
			۹	۷/۲۰	گردشگری شهری به چه میزان موجب افزایش بهبود کمی و کیفی صنایع دستی شهر زنجان شود؟	۱۰
			۴	۸/۰۲	تقویت زیر ساخت های گردشگری شهر زنجان به چه میزان می تواند باعث جذب گردشگر و به تبع آن افزایش درآمد پایدار شهر گردد؟	۱۱
			۷	۷/۵۸	حکمرانی مطلوب شهری می تواند باعث هماهنگی یکپارچه سازمان ها و ارگان ها در زمینه توسعه گردشگری پایدار شهری و به تبع آن رونق اقتصادی شهر زنجان گردد؟	۱۲
			۱۰	۶/۶۵	داشتن برنامه منسجم اقتصادی در حوزه گردشگری شهری زنجان در زمینه چگونگی توسعه آینده شهر می تواند باعث هماهنگی سازمان ها و ارگان های شهری شود؟	۱۳
			۳	۸/۳۲	به کار گیری چشم انداز بلند مدت توسعه شهری در حوزه گردشگری شهری در جهت رسیدن به مدیریت یکپارچه شهری می تواند موجب توسعه پایدار گردشگری شهر زنجان شود؟	۱۴

تعداد: ۳۰ سطح معناداری تا ۰.۹۹ (***) سطح معناداری تا ۰.۹۵ (*) عدم معناداری (NS)

منبع: مطالعات میدانی تویسنده، ۱۴۰۰

بر اساس جدول (۵) نتیجه آزمون فریدمن نشان داد که مؤلفه خلق فرصت های شغلی جدید در شهر زنجان از طریق گردشگری (۸/۹۳) در رتبه اول و مؤلفه سازمان میراث فرهنگی و گردشگری با اختصاص مبلغ بیشتری از درآمد توریسم به احیاء و بهسازی بافت موافق است (۴/۰۳) در پایین ترین رتبه قرار دارد. بنابراین با توجه به نظرات پاسخگویان، گردشگری شهری با ایجاد درآمد زمینه توجه هر چه بیشتر و بهتر مسئولین شهر را به حفظ، مرمت، بهسازی و در نهایت باز آفرینی محلات شهری فراهم خواهد کرد.

جدول ۶: (آزمون کای اسکوئر یک طرفه) جهت سنجش میزان اثر گذاری گردشگری شهری بر ایجاد درآمد و توجه

مسئولین امر در حفظ، مرمت و بهسازی و باز آفرینی محلات شهر زنجان

نظرات (کارشناسان شهری)، (کارشناسان میراث فرهنگی) و (اعضای هیئت علمی و مدرسان دانشگاه)					ردیف
مؤلفه ها	میانگین	درجه آزادی	ضریب کای اسکوتر	ضریب معنا داری	
با گسترش گردشگری در شهر به چه میزان می توان از درآمد آن برای احیاء آن بافت استفاده کرد؟	۴/۳۶	۳	۱۸/۳۳۳	۰/۰۰۰**	۱
سازمان میراث فرهنگی و گردشگری چقدر با اختصاص مبلغ بیشتری از درآمد توریسم به احیاء و بهسازی بافت موافق است؟	۳/۵۶	۲	۳/۲۰۰	ns/۰/۲۰۲	۲
با افزایش درآمد حاصل از گردشگران به چه میزان می توان مقدار قابل توجه ای از این درآمد را به بهسازی و احیاء خود مکان اختصاص داد؟	۴/۸۳	۴	۲۷/۶۶۷	۰/۰۰۰**	۳
افزایش گردشگری شهری تا اندازه ای موجب رونق گرفتن صنایع دستی شهر زنجان خواهد شد؟	۴/۳۳	۳	۱۷/۴۶۷	۰/۰۰۰**	۴
ورود گردشگران به شهر زنجان به چه میزان می تواند در کاهش بیکاری اثر گذار باشد؟	۴/۲۶	۲	۱۵/۶۶۷	۰/۰۰۳**	۵
گردشگری شهری تا چه اندازه ای بهبود درآمد اهالی محله و شهر را به دنبال خواهد داشت؟	۴/۹۰	۴	۲۸/۲۸۶	۰/۰۰۰**	۶
گردشگری موجب افزایش تقاضا برای خدمات و کالاهای ویژه شهر زنجان می شود؟	۴/۴۶	۳	۱۸/۵۲۳	۰/۰۰۰**	۷
گردشگری شهری به چه میزان می تواند موجب افزایش بازار های جدید برای تولیدات محلی شود؟	۴/۴۰	۳	۱۸/۵۹۳	۰/۰۰۰**	۸
گردشگری شهری به چه میزان می تواند موجب خلق فرصت های شغلی جدید در شهر زنجان شود؟	۴/۵۸	۴	۲۱/۲۰۳	۰/۰۰۰**	۹
گردشگری شهری به چه میزان موجب افزایش بهبود کمی و کیفی صنایع دستی شهر زنجان شود؟	۴/۳۳	۳	۱۷/۶۸۹	۰/۰۰۰**	۱۰
تقویت زیر ساخت های گردشگری شهر زنجان به چه میزان می تواند باعث جذب گردشگر و به تبع آن افزایش درآمد پایدار شهر گردد؟	۴/۶۴	۲	۲۰/۶۶۷	۰/۰۰۰**	۱۱
حکمروایی مطلوب شهری می تواند باعث هماهنگی یکپارچه سازمان ها و ارگان ها در زمینه توسعه گردشگری پایدار شهری و به تبع آن رونق اقتصادی شهر زنجان گردد؟	۴/۱۳	۲	۱۲/۶۰۰	۰/۰۲۵*	۱۲
داشتن برنامه منسجم اقتصادی در حوزه گردشگری شهری زنجان در زمینه چگونگی توسعه آینده شهر می تواند باعث هماهنگی سازمان ها و ارگان های شهری شود؟	۴/۴۳	۳	۱۵/۸۰۰	۰/۰۰۰**	۱۳
به کار گیری چشم انداز بلند مدت توسعه شهری در حوزه گردشگری شهری در جهت رسیدن به مدیریت یکپارچه شهری می تواند موجب توسعه پایدار گردشگری شهر زنجان شود؟	۴/۲۸	۲	۱۳/۴۶۷	۰/۰۱۴*	۱۴

تعداد: ۳۰ سطح معناداری تا ۹۹٪ (***) سطح معناداری تا ۹۵٪ (*) عدم معناداری (NS)

منبع: مطالعات میدانی نویسنده، ۱۴۰۰

بر اساس جدول (۵) همان گونه که مشاهده می شود از طریق آزمون کای اسکوتر به سنجش نظرات (کارشناسان شهری)، (کارشناسان میراث فرهنگی) و (اعضای هیئت علمی و مدرسان دانشگاه) در شهر زنجان پرداخته شده که با توجه به خروجی های این آزمون آماری ناپارامتریک می توان به این مسئله پی برد که اکثر مؤلفه های مطرح شده در جدول تا سطح ۹۹ درصد مؤثر واقع شدند و فقط میزان تأثیر گذاری آن ها در این امر متفاوت بوده است که با توجه به میانگین رتبه ای موجود در آزمون و مقدار کای اسکوتر می توان به این امر دست یافت که بیشترین تأثیر گردشگری بر بهبود درآمد اهالی محله و شهر زنجان بوده است و همچنین دو مؤلفه مطرح شده در جدول (به کار گیری چشم انداز بلند مدت توسعه شهری در حوزه گردشگری شهری و حکمروایی مطلوب شهری) تا سطح ۹۵ درصد مؤثر واقع شده است که این امر نیز

نشان از رابطه ی معنادار و مطلوبیت مولفه مذکور دارد. در بین مولفه های مطرح شده در جدول یک مولفه (موافقت سازمان میراث فرهنگی و گردشگری با اختصاص مبلغ بیشتری از درآمد توریسم به احیاء و بهسازی بافت) هیچ رابطه معناداری وجود ندارد. در مجموع به این نتیجه برسیم که میزان چولگی در بین اکثریت این مؤلفه‌ها بسیار پایین بوده به جز یک مولفه موافقت سازمان میراث فرهنگی و گردشگری با اختصاص مبلغ بیشتری از درآمد توریسم به احیاء و بهسازی بافت که رابطه معناداری با گردشگری ندارند.

جدول ۶: سنجش میزان اثر گذاری گردشگری شهری بر ایجاد درآمد و توجه مسئولین امر در حفظ، مرمت و بهسازی و بازآفرینی محلات شهر زنجان با استفاده از (آزمون اسپیرمن)

متغیر مستقل	متغیرهای وابسته	مقدار اسپیرمن	سطح معناداری
گردشگری شهری	با گسترش گردشگری در شهر به چه میزان می توان از درآمد آن برای احیاء آن بافت استفاده کرد؟	۰/۳۹۴	۰/۰۲۳*
	سازمان میراث فرهنگی و گردشگری چقدر با اختصاص مبلغ بیشتری از درآمد توریسم به احیاء و بهسازی بافت موافق است؟	۰/۳۵۵	ns/۰/۰۵۴
	با افزایش درآمد حاصل از گردشگران به چه میزان می توان مقدار قابل توجه ای از این درآمد را به بهسازی و احیاء خود مکان اختصاص داد؟	۰/۵۳۶	۰/۰۰۰**
	افزایش گردشگری شهری تا اندازه ای موجب رونق گرفتن صنایع دستی شهر زنجان خواهد شد؟	۰/۳۸۷	۰/۰۳۳*
	ورود گردشگران به شهر زنجان به چه میزان می تواند در کاهش بیکاری اثر گذار باشد؟	۰/۵۳۸	۰/۰۰۰**
	گردشگری شهری تا چه اندازه ای بهبود درآمد اهالی محله و شهر را به دنبال خواهد داشت؟	۰/۳۸۵	۰/۰۳۶*
	گردشگری موجب افزایش تقاضا برای خدمات و کالاهای ویژه شهر زنجان می شود؟	۰/۳۱۲	ns/۰/۰۹۴
	گردشگری شهری به چه میزان می تواند موجب افزایش بازار های جدید برای تولیدات محلی شود؟	۰/۴۳۴	۰/۰۱۷*
	گردشگری شهری به چه میزان می تواند موجب خلق فرصت های شغلی جدید در شهر زنجان شود؟	۰/۵۳۲	۰/۰۰۰**
	گردشگری شهری به چه میزان موجب افزایش بهبود کمی و کیفی صنایع دستی شهر زنجان شود؟	۰/۴۸۹	۰/۰۰۶**
	تقویت زیر ساخت های گردشگری شهر زنجان به چه میزان می تواند باعث جذب گردشگر و به تبع آن افزایش درآمد پایدار شهر گردد؟	۰/۳۸۷	۰/۰۳۴*
	حکمرمایی مطلوب شهری می تواند باعث هماهنگی یکپارچه سازمان ها و ارگان ها در زمینه ی توسعه ی گردشگری پایدار شهری و به تبع آن رونق اقتصادی شهر زنجان گردد؟	۰/۴۸۶	۰/۰۰۶**
	داشتن برنامه منسجم اقتصادی در حوزه گردشگری شهری زنجان در زمینه چگونگی توسعه آینده شهر می تواند باعث هماهنگی سازمان ها و ارگان های شهری شود؟	۰/۴۹۵	۰/۰۰۰*
	به کار گیری چشم انداز بلند مدت توسعه ی شهری در حوزه گردشگری شهری در جهت رسیدن به مدیریت یکپارچه شهری می تواند موجب توسعه پایدار گردشگری شهر زنجان شود؟	۰/۵۰۲	۰/۰۰۰**

تعداد: ۳۷۴ * * معناداری: در سطح ۰/۹۹ * معناداری: در سطح ۰/۹۵ NS عدم معناداری

منبع: یافته‌های تحقیق نویسنده، ۱۴۰۰

براساس جدول (۶) آزمون اسپیرمن که اثرات گردشگری شهری (متغیر مستقل) را بر مولفه های مطرح شده در جدول (متغیر وابسته) در شهر زنجان را مورد ارزیابی قرار داده می توان به استناد به خروجی های این آزمون آماری این گونه قلمداد نمود بین گردشگری به عنوان یک متغیر اثر گزار و مستقل با اکثر گویه های مطرح شده در جدول به عنوان متغیر های معیار یا وابسته رابطه ی معنا داری در سطح ۹۵ درصد وجود دارد وجود دارد از میان مولفه های مذکور ۵ مولفه با گردشگری رابطه در سطح ۹۵ درصد دارد که در مجموع نشان از مطلوبیت اثر گردشگری بر گویه های مذکور می باشد. با توجه به نظرات پاسخگویان از میان مولفه های مطرح شده تنها دو مولفه ی موافقت سازمان میراث فرهنگی و گردشگری با اختصاص مبلغ بیشتری از درآمد توریسم به احیاء و بهسازی بافت و اثر گردشگری در افزایش تقاضا برای خدمات و کالاهای ویژه شهر زنجان هیچ رابطه ی معنا داری وجود ندارد.

بحث و نتیجه گیری:

نتایج حاصله نشان می دهد که افزایش گردشگری شهری باعث هویت بخشی و بازآفرینی اماکن تاریخی گردیده و اطلاعات حاصل از حضور گردشگران با افزایش در آمد باعث رونق گردشگری و توجه هر چه بیشتر مدیران شهری له بهسازی بافت های باارزش تاریخی زنجان طی سالهای اخیر گردیده است که در نهایت ضمن ایجاد اشتغال زمینه بازآفرینی شهری را فراهم کرده است. با مطالعه و بررسی وضعیت موجود شهر و مشاهده اماکن بهسازی، مرمت و بازآفرین شده می توان به این نتیجه رسید که با گسترش گردشگری شهری و افزایش درآمد حاصل از این مسئله، روز به روز اهمیت این امر به مسئولین شهری نیز روشن می شود و آنها را به این امر ترغیب می کند که خودشان نیز در این امر پیشقدم شده و با مشارکت کلیه مسئولین از جمله استانداری، فرمانداری، میراث فرهنگی شهرداری و شورای شهر زمینه را برای برنامه ریزی و طراحی اماکن مورد نیاز برای گردشگران و مردم شهر فراهم ساخته و بازآفرینی شهری را در محلات هدف پیاده کنند.

گردشگری در بافت قدیمی باعث توسعه روابط فرهنگی و تحکیم وحدت محلی می شود و همکاری و مشارکت بین محله ای تقویت خواهد شد. از آنجا که ساکنین محلی و به خصوص جوانان شاهد توجه و علاقه توریست ها به مسائل حفاظت از محیط زیست هستند، توریسم سطح آگاهی در مورد این مسائل را ارتقا می بخشد. گردشگری باعث ترغیب و حرکت به سمت ارتقای شرایط محیطی بافت های قدیمی و تاریخی، تمیز نگه داشتن محیط آن ها و جلوگیری از تخریب، ایجاد امنیت و جلوگیری از آلودگی های محیطی می شود. با توجه به نتایج آزمون و در نهایت می توان این فرضیه را تأیید نمود. این یافته می تواند منطبق بر احدنژاد و همکاران (۱۳۹۷)، حیدری و همکاران (۱۳۹۹) و همچنین پوراحمد و همکاران (۱۳۹۴) منطبق است، یافته های این تحقیقات نشان می دهد که توسعه گردشگری شهری، اثرات عمیقی را بر روی جامعه محلی به جای می نهد. در راستای بعد فرهنگی، توسعه گردشگری شهری، فرهنگ و صنایع خالق محلی را تحت تأثیر خود قرار داده و اثرات مثبت توسعه گردشگری شهری بر بازآفرینی هنر و صنایع دستی سنتی و حفظ ساختمان های تاریخی به رسمیت شناخته شده است. اثرات بالقوه تجاری سازی صنایع فرهنگی قابل توجه بوده، موجبات رشد اقتصادی منطقه را فراهم خواهد نمود. همچنین یافته های تیوبتی و همکاران (۲۰۱۵) نشان می دهد که برای شکل گیری گردشگری شهری نقش مهمی در حس تعاملات شهروندی خواهند داشت که می تواند این امر یکی از پایه های اصلی بازآفرینی شهری باشد.

دومین فرضیه ای که در ارتباط با بررسی نقش و اثرات گردشگری شهری در باز آفرینی شهر زنجان مطرح می گردد، این است که بین گردشگری و ایجاد درآمد و توجه مسئولین شهر به حفظ، مرمت، بهسازی و در نهایت باز آفرینی محلات شهر زنجان رابطه معناداری وجود دارد. با توجه به نوع مولفه های موجود از آزمون های ناپارامتریک، فریدمن، کای اسکوئر یک طرفه، و اسپیرمن استفاده شده است، که نتایج حاصل از مولفه های مذکور نشان از تاثیر نسبتاً بالای گردشگری در ایجاد درآمد و توجه نسبتاً بالای مسئولین امر به حفظ، مرمت، بهسازی و باز آفرینی محلات شهر زنجان دارد. بنابراین نتایج آزمون های گرفته شده می توان این فرضیه را تا سطح اطمینان نسبتاً بالای تأیید نمود. این امر نیز بر یافته های ارغان

وطوسی نژاد(۱۳۹۷)، و حیدری و همکاران(۱۳۹۸)، غنی پور نفرشی(۱۳۹۱) نیز منطبق است که اقتصادی گردشگری باافزایش سطح درآمدی و اشتغالزایی ارتباط قویتری داشته و همبستگی معنادار و مثبتی بین توسعه گردشگری شهری و شاخص های اقتصادی فوق وجود دارد .

در نهایت می توان گفت با مطالعه اطلاعات حاصل از حضور گردشگران و چگونگی بهسازی بافت های با ارزش و تاریخی زنجان طی سالهای اخیر و افزایش گردشگری شهری در سطح اماکن تاریخی و تفریحی شهر و سود آور بودن آن ضمن ایجاد اشتغال برای افراد زمینه برای مردم و مسئولین شهری فراهم شده تا با اشتیاق و علاقه از بهسازی بافت حمایت کرده و گاهی نه تنها مشکلی برای طرح بوجود نیاید بلکه با حمایت مردم طرح را سریعتر جلو ببرند. بطوریکه اجرای طرح سبزه میدان نماد زنده از مشارکت مردم، مسئولین و صاحبان مشاغل و مغازه داران در یک محیط کوچک شهری بشمار می رود. بهسازی بافت و ارزش پیدا کردن آن با جذب گردشگر و سود و درآمد سرشار ناشی از گسترش توریسم بهترین راه برای بازآفرینی بافت های قدیمی شهرها بوده و ضمن احیاء هویت شهرها و حس تعلق مکانی زمینه را برای پذیرش توریسم و گردشگری شهری فراهم می سازد که می توان با درآمد حاصل از بهسازی هرچه بهتر شهر کمک کرد. طبق مطالعات میدانی و جمع آوری اطلاعات حاصل از تکنیک دلفی و مصاحبه با کارشناسان حوزه گردشگری ، اساتید حوزه گردشگری و مسئولین شهرداری درگیر در حوزه گردشگری و پرسش های مطرح شده در حضور کارشناسان همه به اتفاق اثرات گردشگری را بر بازآفرینی و بازسازی شهری بصورت ملموس مشاهده کرده اند و قبول دارند که افزایش گردشگری شهری بصورت مستقیم بر افزایش درآمد تاثیر گذار بوده و همین امر مسئولین شهری از جمله میراث فرهنگی و شهرداری را بر آن خواهد داشت تا از این پتانسیل به نحوه احسن استفاده کند، و این امر بصورت غیرمستقیم روی احساس هویت، غرور و حس محلیت و تعلق خاطر مکانی را در شهروندان زنده خواهد کرد و باعث برجسته شدن این مسئله خواهد شد. همه این عوامل روی شادابی و نشاط ساکنین محله و شهر تاثیر گذار بوده و ضمن هویت پیدا کردن محله شادی و نشاط را نیز برای مردم محله و شهر به ارمغان خواهد آورد و ساعتی از اوقات فراغت مردم را نیز پر خواهد کرد. در کنار این مسائل باعث ایجاد اشتغال و درآمد برای تعدادی از شهروندان خواهد شد و زمینه را برای توسعه واقعی شهر فراهم خواهد کرد.

References:

1. Iranian Harris et al. (2018): Identifying and prioritizing the factors and categories affecting foreign tourists, a case study of Tabriz, Sarzamin Geographical Quarterly, No. 61, Spring 1398, Pages 1 to 16.
2. Aminzadeh Behnaz, Dadras Raheleh (2012): Culture-Based Reconstruction in the Historical Context of Qazvin with Emphasis on Urban Tourism, Iranian Architectural Studies: Volume 1, Number 2; From page 99 to page 108.
3. Bahraini, Hossein (1997): Urban Planning and Sustainable Development, Approach No. 17, National Scientific Research Council, Tehran.
4. Zanjan Province Attractions (2014): Deputy Governor of Planning of Zanjan.
5. Hossein Ali, Hassan (2009): A Passage on the History of Zanjan, Danesh Publications, Spring.
6. Habibi et al.; Kiomars (2008): From Zangan to Zanjan (A Look at the Physical-atmospheric Developments of Old Urban Context), Zanjan University Press.
7. Dalir et al., Hosseinzadeh (2013): Zanjan, from yesterday to today; Roshd Geography Magazine, Volume 28, Number One, Fall.
8. Shadi Tavana (2013): Renewal of Iranian city centers with an approach to urban tourism, the first national conference on tourism, geography, and sustainable environment, Hegmataneh Environmental Assessors Association.
9. Shabani Amir Hossein, Izadi Mohammad Saeed (1396): Localization of Integrated Urban Regeneration of Historical Context of Islamic City, Islamic Architectural Research, Volume 5, Number 2 (Section 15) from Page 150 to Page 168.

10. Zangiabadi Ali, Gholami Younes, Mousavi Seyed Ali (2011): A Study of Urban Reconstruction Approach Using SWOT Model Case Study, Central Context of Mashhad, Geography: Volume 9, Number 30; From page 57 to page 76.
11. Fatemeh Afkhami Banaim (2013): Urban Reconstruction with Urban Tourism Approach, A Case Study of Tabriz Grand Bazaar Entrance Area, Supervisor: Mohammad Saeed Izadi, M.A. Thesis. State - Ministry of Science, Research, and Technology - Tabriz University of Islamic Arts - Faculty of Art and Architecture.
12. Ghezelbash, Somayeh (2008): Physical Abnormalities in Informal Settlement Areas of Cities and Its Impact on the Occurrence of Social Anomalies studied: Bisim Informal Settlement Area in Zanzan City; M.A. Thesis, Zanzan University.
13. Statistics Center of Iran, General Census of Population and Housing - Zanzan city during the years 1955-2016.
14. Mokameli, Mohammad Kazem (2000): Zanzan and its periodic growth, Farhang Quarterly, First Year, Third and Fourth Issues; Fall and Winter.
15. Armanshahr Consulting Engineers (2006): Studies of the detailed plan of Zanzan city; General Department of Roads and Urban Development of Zanzan province.
16. Armanshahr Consulting Engineers (2009): Studies of the current situation of the worn-out context areas of Zanzan city; General Department of Roads and Urban Development of Zanzan Province.
17. Mohammad Jahed Ghadami. Khosrow Daneshjoo. Seyed Gholamreza Eslami (2014): Conceptual Model of Reconstruction of Urban Centers with Emphasis on Urban Tourism (Case Study: Mahmoudabad Coastal City Center): National Conference on Sustainable Architecture and Urban Landscape. Mehrzad Shahr International Institute of Architectural and Urban Studies.
18. Mohammad Pourzarandi Hosseini, Aminian Nasser (2015): Evaluation of the re-creation capabilities of tourist sidewalks from the perspective of sustainable urban development (Case study: 15 Khordad St., Tehran), Economics and Urban Management, Volume 3, Number 11; From page 1 to page 21.
19. Masoud Mohammad, Beigzadeh Shahraki Hamidreza (2012): Maintaining and recreating the cosmetic motifs of city areas, Urban research and planning: Volume 3, Number 10; From page 43 to page 66.
20. Nasiri, Seyed Mohammad (2008): Zanzan Province and Industrial Development, Fourth Year, No. 42, January.
21. Hajar Abbasi Asl (2015): Presenting urban design strategies in the old context of Amlash to protect and recreate the city with an emphasis on tourism, Supervisor: Gholamreza Haghghat Naeini, M.A. Thesis. State - Ministry of Science, Research, and Technology - Tehran University of the Arts - Faculty of Art and Architecture.
22. CLG (Communities and Local Government) (2007e): strong and prosperous Communities: The Local- Government White Paper- Making It Happen: The Implementation Plan , London: HMSO.
23. Couch , C. (1990): Urban Renewal : Theory and Practiec (chapter) 1 covers post – war approaches to the reconstruction of urban areas, basingstoke: macmillan.
24. EC. (۲۰۰۰), European Institute for Urban Affairs ۲۰۰۰. Fainstein, S. Gordon S., I and Harloe , M. (1992): Divided Cities: New York and london in the contemporary World (Basil Blackwell, Oxford , UK.
25. Roberts, P. 2000. the evolution, definitiion and purpose of urban regeneration , in P. Roberts and H. syke (eds) Urban Regenetation , A Handbook. British Urban Regeneration Association, SAGE Publication, London, 9-36
26. Roberts , P. and Sykes, H. (eds) (2000): Urban Regeneration: A Handbook, london: Sage
27. Timothy H. Jung et al, (2014) The role of stakeholder collaboration in culture-led urban regeneration:A case study of the Gwangju project, Korea, Contents lists available at ScienceDirectCities, Cities 44 29–39.
28. Wu, T., Lin,Y., Wall,G., Feifan Xie, PH (2019). A spectrum of indigenous tourism experiences as revealed through meansend chain analysis, Tourism Management. 76:1-9
29. Li Lin, CH (2019). The analysis of sustainable development strategies for industrial tourism based on IOA-NRM approach. Journal of Cleaner Production. 241: 1-44.

۳۰. Sobirov, B (2018). The concept of the tourist economic zone, case of Uzbekistan, World Scientific News.98: 34-45.
۳۱. Wang L., Yotsumoto, Y.(2018). Conflict in tourism development in rural China. Tourism Management 70 (2019) 188–200.
۳۲. Mai, TH., Smith, C (2018). Scenario-based planning for tourism development using dynamic system modelling: A case study of Cat Ba Island, Vietnam. Tourism Management. 68 (2018): 336–354.
۳۳. Pabel, A., Prideaux, B., & Thompson, M (2017). Tourist's preferences with indigenous tourism experiences in the West Tropics of Queensland, Australia, Journal of Hospitality and Tourism Management. 31:142–151
۳۴. Redi, F., Fernandez, J. I. P. (2018), Describing Coopetition Among Destinations: Evidence From the UNWTO Silk Road Program. In Ethics and Decision-Making for Sustainable Business Practices: 217-238
۳۵. World Economic Forum. (2017) The Travel and Tourism Competitiveness Report 2017, Committed to Improving the State of the World, pp.1-387.
۳۶. . Mousavi, Miranjaf., Abdulazadeh, M., Zenalpour, A., Kashkouli, A. 2015. Presenting an analysis model with a systemic approach in tourism planning (case study: Mako city), human geography researches, 48. Number 1. Pages 1-18.
۳۷. Nasimi, Mohammad Hassan; Rezaei, Ali Akbar; Dost, Hossein (2018), designing a mixed tourism marketing model with an emphasis on the loyalty of beneficiaries, Urban Tourism Quarterly, Volume 6, Number 1.

Passing by the Urban Tourist to urban recreation (case study zanjan city)

Abstract :

Urban tourist is one of the most important and the most complex human's space and place activities .in the idea of experts ,urban tourist creates a big cultural ,social and economical occasions for cities .This occasion have a high effect on improvement of life quality indifferent aspects. Nowadays tourism should be one of vival stable of development industry in each society that have improvement of economic politic urban and environment .focus on aspects of different tourist industry with international and local planning of management of each community play important role in international and national activities .Urban tourist is part of globe trophy developed and stable industry .it's sort of new subject and history of propounding it in scientific circles is less than more decades For this purpose, data were collected through field and library methods . According to existing standards the statistical sample size was 9 persons, consist of tourism experts and urban experts who were selected based on Delphi method. Hereby, the effect of urban tourism on improving and remanufacturing old districts and central core of Zanjan city using Friedman test, the effect of urban tourism on improving and remanufacturing old districts and central core of Zanjan city using Kramer statistical test, investigating the impact of urban tourism on the components of renovation and remodeling of the central core and neighborhoods of Zanjan city using one-way chi-square test, measuring the impact of urban tourism on creating income and attention of authorities in maintenance, restoration and improvement and recreation of Zanjan neighborhoods using Friedman Test, impact of urban tourism on creating income and attention of

authorities in maintenance, restoration and improvement and recreation of Zanjan neighborhoods using One-Way Chi-square Test, has been analyzed using Spearman which its general description will be discussed in the analysis section.

Keywords: Urban tourist, Recreation, Delphi metod, Zanjan City

نسخه پیش انتشار